

Den Europæiske Socialpagt

Det uafhængige ekspertudvalg

Konklusioner XIV-1

Bind 1

Artikel 13 – Retten til social bistand og lægehjælp

Punkt 1 – Social bistand og lægehjælp til dem, der har behov for det

Den danske rapport minder om, at der ifølge paragraf 37 i lov af 19. juni 1974 om social bistand udbetales kontanthjælp til underhold til personer, der ikke kan forsørge sig selv eller deres familie, og den bekræfter, at dette ikke kun gælder danske statsborgere, men alle, der opholder sig i landet. Det præciseres i rapporten, at denne form for bistand klassificeres som midlertidig bistand, hvis den vedvarer i mindre end et år. Ved længere perioder betegnes den som varig bistand. De danske myndigheder er ikke af den opfattelse, at Socialpagten giver udenlandske statsborgere ret til at modtage varig bistandshjælp. Udvalget bemærker, at denne opfattelse strider mod Socialpagtens ordlyd og bilaget til denne.

Ifølge rapporten kan man forestille sig, at der bliver tale om hjemsendelse, hvor en udenlandsk statsborger vurderes at have behov for varig bistand, dog under hensyn til de begrænsninger, der er fastsat i internationale aftaler. Paragraf 4, stk. 2, i bistandsloven bestemmer, at udenlandske statsborgere, der har været lovligt bosiddende i landet i mindst tre år og forventer at opnå varig opholdstilladelse, ikke er underlagt regler om hjemsendelse. Udvalget henviser de danske myndigheder til sin praksis i forbindelse med de kontraherende parters forpligtelser over for andre kontraherende parters statsborgere, der lovligt opholder sig på eller regelmæssigt arbejder på deres territorium. Sådanne personer skal have de samme rettigheder som danske statsborgere til social bistand og lægehjælp, der må ikke stilles krav til længden af ophold, og sådanne personer må ikke hjemsendes alene af den grund, at de har behov for hjælp (Konklusioner XIII-4, s. 61). Situationen i Danmark, som den er skitseret ovenfor, tager helt klart ikke hensyn til disse krav.

Udvalget tager niveauet for den bistand, der ydes til bistandsklienter afhængig af deres personlige forhold og udgifter, til efterretning. Den

maksimale kontanthjælp til underhold, der udbetales til personer med forsørgerpligt, steg fra 8.852 kr. i sidste referenceperiode til 9.057 kr. i 1996. Dette beløb udgør 80 % af det maksimale dagpengebeløb, der igen i det store og hele svarer til minimumslønnen på arbejdsmarkedet. Beløbet, der udbetales til en enlig voksen (dvs. én, der er over 25 år) steg fra 6.682 kr. til 6.803 kr. i 1996, eller 60 % af det maksimale dagpengebeløb. Selv om rapporten gør opmærksom på, at der ikke er et minimumsbeløb til underhold i Danmark, understreges det, at en person ofte kan gøre krav på mere end én form for understøttelse, således at vedkommende yderligere forbedrer sin situation. Ifølge de statistiske oplysninger, der er afgivet, blev der brugt 16.761 millioner kr. på de forskellige bistandsydelse i 1996. Udvalget spørger om, hvilken andel af det samlede budget til socialforsorg dette udgør. 358.501 personer modtog mindst én bistandsydelse i løbet af det pågældende år. 197.547 af disse modtog en ydelse i hele 1996.

Med hensyn til hjælp i særlige tilfælde ifølge paragraf 46 i 1974-loven angiver rapporten de omstændigheder, under hvilke denne hjælp kan ydes, og bekræfter, at andre kontraherende parters statsborgere, der opholder sig lovligt i eller regelmæssigt arbejder i Danmark, samt flygtninge kan gøre krav på disse ydelser. Udvalget spørger, om der stilles krav til, hvor længe man har opholdt sig i landet.

Der kan ydes særlig hjælp ifølge paragraf 37, litra a i socialloven, hvis en persons boligudgifter overstiger visse grænser. Igen søger udvalget at få bekræftet, at de andre kontraherende parters statsborgere, der opholder sig lovligt i eller regelmæssigt arbejder i Danmark, kan få sådanne ydelser på samme betingelser som danske statsborgere.

Der er oplysninger i rapporten om særlige aktiveringsordninger, som kommunerne står for. Disse ordninger, som de kommunale myndigheder har pligt til at tilbyde bistandsklienter, omfatter undervisning og oplæring, der er tilpasset den enkeltes behov og evner. Hvis aktiveringen sker i form af jobtræning, får den pågældende person normal løn. Deltagerne i disse ordninger